

***A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság***

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VI.30.157/2021/4.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nagy Szilárd ügyvéd)

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Krizsa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Krizsa Lajos ügyvéd)

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 72.Pf.636.619/2020/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.P.50.991/2020/9. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2007. január 5-én a felperes jogelődje az alperessel CHF alapú kölcsönszerződést kötött személygépjármű vásárlása céljából. A kölcsönszerződés alapján a felperes jogelődje 4.025.000 Ft, CHF-ben nyilvántartott kölcsön rendelkezésre bocsátását vállalta, amely összeget az alperes 120 hónap futamidő alatt vállalt visszafizetni a szerződésben írt kamatokkal és költségekkel együtt.

[2] Az alperes 2014. június 6-át követően fizetési kötelezettségét nem teljesítette, ezért a felperes jogelődje az alperes által 2014. szeptember 15-én átvett levelével a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta arra hivatkozással, hogy az alperes a 2014. júliusi, augusztusi, szeptemberi esedékes havi törlesztődíjakat nem fizette meg. A felmondásban tájékoztatta arról is az alperest, hogy a szerződés szerinti teljes tartozása egyösszegben esedékessé vált és felhívta, hogy 2014. szeptember 21-ig fizesse meg a késedelmi kamatokkal növelt teljes tartozását, 4.283.162 Ft-ot.

[3] 2015. március 16-án a felperes jogelődje tájékoztatta az alperest arról, hogy a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alapján kötelező elszámolás eredményeként a tisztességtelenül felszámított 988.871 Ft-ot jóváírt az alperes tartozásából.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében 3.359.688 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 298.

§-a és 523. §-a alapján a deviza alapú szerződésben vállalt fizetési kötelezettsége elmulasztása miatt, az azonnali hatályú felmondásra figyelemmel.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta. A jogalap tekintetében több érvénytelenségi kifogást is előterjesztett, valamint hivatkozott a felmondás jogszerűtlenségére is, amely miatt a szerződés nem válhatott egyösszegben lejárttá, figyelemmel a DH2. tv. szerinti elszámolás alapján utólag megállapított alperesi túlfizetés összegére is.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 3.359.688 Ft és járulékai megfizetésére kötelezte. Megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződés az alperes által hivatkozott egyetlen okból sem érvénytelen, a felmondást követően a DH2. tv. alapján elvégzett elszámolás eredményeként megállapított alperesi túlfizetést pedig nem lehet utólag beszámítani a felmondáskori tartozás összegébe. Az így, az rPtk. 523. §-a jogszerűen felmondott kölcsönszerződés a felperes követelését lejárttá tette.

[7] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a felmondás jogszerűsége körében azt kellett vizsgálni, hogy a felülvizsgált elszámolás adatainak alapul vételével az alperesnek állt-e fenn a felmondás időpontjában az üzletszabályzat 27.2. pontja szerinti azonnali hatályú felmondásra alapul szolgáló kötelezettségszegése, tartozása. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a felperes nem vitatta, hogy a felmondás időpontjában az addig felszámított és az alperes által megfizetett összegek részét képező, tisztességtelenül felszámított összegek meghaladták a felmondás alapját képező tartozás összegét. A felperes felmondási jogát mind az üzletszabályzat 27.2. pontja, mint a Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja tartalmazza, mindkét esetben az alperes szerződésszegése ad alapot arra. Az alperes fizetési késedelme szerződésszegésnek minősül. Ehhez képest a felmondás időpontjában az alperesnek túlfizetése állt fenn, ami fogalmilag kizárja az alperes késedelmét. A felmondás tehát jogellenes volt, a szerződés a jogellenes felmondás folytán nem szűnt meg.

[8] A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a felperes a keresetét a felmondás folytán megszűnt szerződésből eredő igényként érvényesítette és nem munkálta ki követelésének összecszerűségét az egyébként lejárt futamidejű szerződés alapján. Ebből következik, hogy a felperes keresetének összecszerűsége sem bizonyított.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó, másodlagosan a másodfokú bíróságot

új eljárásra, új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (1)-(2) és (3) bekezdéseibe, 206. §-ába és 215. §-ába, az rPtk. 525. §-ának e) pontjába, valamint a DH2. tv. 5. § (2) és (3) bekezdéseibe és az 54/2014. (XII. 10.) MNB rendelet 6. § (2) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen értelmezte a hivatkozott MNB rendeletet és a DH2 tv.-t, mivel az utólagos elszámolás nem szüntette meg az alperes szerződésszegő magatartását, azt, hogy a szerződésben vállalt törlesztési kötelezettségének nem tett eleget. A felperes jogelődje a szerződést jogszerűen mondta fel, illetve a szerződés felmondásának jogszerűségét a DH2 tv. szerinti elszámolás és az abban keletkezett túlfizetés nem befolyásolta. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a Kúria BH2019. 132. számon közzétett határozatára, valamint a Pfv.VI.21.650/2016/4. és Pfv.I.21.582/2016/5. számú határozatában kifejtett jogi álláspontokra is. A felperes szerint az azonnali hatályú felmondás jogának jogszerűségét az üzletszabályzat 27.2. pontjának rendelkezése is alátámasztja, amely szerint a felperes jogelődje jogosult azonnali hatállyal felmondani a szerződést akkor is, ha az adós a felperes jogelődjével kötött szerződésben foglalt kötelezettségeit nem teljesíti. Figyelemmel arra, hogy az alperes nem teljesítette három egymást követő hónapban sem a törlesztési kötelezettségét, azokat egyáltalán nem fizette meg, így a felmondás a hivatkozott rendelkezés alapján jogszerű volt.

[10] A felperes szerint a jogerős ítélet indokolása 54. pontja szerinti megállapítás, amely szerint a felperes nem munkálta ki a követelésének összepszerűségét az egyébként lejárt futamidejű szerződés alapján, ezért a felperes keresetének összepszerűsége sem bizonyított, az rPp. 3. § (1)-(3) bekezdéseibe, valamint 215. §-ába ütközik. A felperes nem terjesztett elő másodlagos kereseti kérelmet arra vonatkozóan, amennyiben a szerződés felmondása jogszerűtlennek bizonyulna, a másodfokú bíróság ennek ellenére a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekbe ütköző módon foglalt állást ebben a kérdésben is.

[11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[13] A Kúriának a felülvizsgálati kérelemre figyelemmel kizárólag a felmondás jogszerűsége tekintetében kellett állást foglalnia. A Kúria utal arra, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően a 4/2021. PJE határozat a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések felmondásának jogszerűségét vizsgálta és azt állapította meg, hogy a DH2. tv. szerinti elszámolás nem zárja ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai szerint utólag vizsgálja, hogy alapos volt-e a pénzintézet részéről a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása. Ezzel ellentétes jogértelmezés a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott anyagi jogi szabályokból sem következik, és a PJE határozat jogkövetkezményeként a Kúria korábbi,

PJE határozattal ellentétes álláspontot tükröző ítéletei kötelező erejű határozatként nem hivatkozhatók.

[14] A jogegységi határozat egyértelműen állást foglalt abban is, hogy a kölcsönszerződés fizetési késedelemre alapított felmondása jogszerűségének megítélése során azt kell vizsgálni, hogy az adósnak keletkezett-e lejárt tartozása, tehát késedelembe esett-e, és a késedelem olyan érdeksérelmet okozott-e a hitelezőnek, olyan súlyos szerződésszegésnek tekinthető-e, amely megalapozhatja a szerződés azonnali hatályú felmondását. A csupán kisebb összegű hátralék vagy a rövidebb időtartamú késedelem miatt azonban – az arányosság követelményére tekintettel – felmondásnak nincs helye. A törlesztés előírt rendszerességétől való eltérés önmagában, súlyos jogkövetkezménnyel nem arányos mértékű lejárt tartozás hiányában ugyancsak nem alapozhatja meg a felmondást.

[15] A Kúria a jogegységi határozatban előírt arányossági szempontok alapján úgy ítélte, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a felperes felmondása nem volt jogszerű. Ugyanis az adós javára értékelve a felmondást megelőzően a törlesztőrészeknek az érvénytelen kikötésen alapuló hányadára teljesített befizetések, az állapítható meg, hogy a 180 hónapos futamidejű kölcsönszerződésnél a felmondás alapjául megjelölt 3 havi – részben tisztességtelenül felszámított költségelemet is tartalmazó – hátralék valós összege kisebb a felmondásban közölt összegnél (kb. 130.000 Ft), ezért nem okszerűtlen az a következtetés, hogy a DH2. tv. szerinti elszámolás eredményeként az alperes javára jóváírt összeg nagyságára tekintettel ez nincsen arányban a felmondással okozott érdeksérelmellel. Ezért – habár nem a teljes túlfizetést kell összevetni a felmondás alapjául megjelölt nem fizetett törlesztések összegével –, az már a rendelkezésre álló adatokból (a DH2. tv. szerinti helyes elszámolásból) megállapítható, hogy az arányosság elvét sérti a felperes felmondása.

[16] A Kúria utal arra, hogy a másodfokú bíróság nem terjeszkedett túl a felperes kereseti kérelmén: helyesen állapította meg, hogy a jelen perben a felperes követelését kizárólag a felmondás jogkövetkezményére alapította, és nem terjesztett elő követelést az egyébként már lejárt szerződésből eredő tartozás megfizetése iránt. A jogerős ítélet tehát kizárólag az előbbi jogcímen döntötte el a jogvitát a felek között.

[17] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[18] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes – figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló – felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[19] A Kúria a döntését rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

[20] [Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

régi Ptk. 319. § (2), bekezdés, 321. § (1) bekezdés, 526. § (2) bekezdés

4/2021. PJE

A döntés elvi tartalma

A DH2 törvénynek megfelelő elszámolás nem zárja ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai szerint utólag vizsgálja, hogy alapos volt-e a pénzügyi intézet részéről a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása. Ilyen esetben a felmondás jogszerűségének megítélése során a felmondást megelőzően a törlesztőrészleteknek az érvénytelen kikötésen alapuló hányadára teljesített befizetéseket is értékelni kell az adós javára, és ennek figyelembe vételével kell megállapítani, hogy az adósnak keletkezett-e lejárt tartozása. A csupán kisebb összegű hátralék vagy a rövidebb időtartamú késedelem miatt azonban – az arányosság követelményére tekintettel – felmondásnak nincs helye.

Budapest, 2022. február 1.

Dr.Simonné dr. Gombos Katalin sk. a tanács elnöke, Dr. Osztoivits András sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/

tisztviselő